

**Hana Žišková: Implementace školního vzdělávacího programu na
základních školách se zaměřením na vzdělávací oblast Matematika a její
aplikace**

(oponentský posudek diplomové práce)

Výběr tématu diplomové práce je velmi aktuální, záměr zpracovat je považuji za vysoce prospěšný. Základní školy mají pracovat podle svých ŠVP již od září 2007 a v současné době žijí závěrečnou přípravou těchto programů. Klíčovou záležitostí přitom není obsahová změna, ale změna postojů a profesních postupů (kompetencí) učitelů. Okruhové problémy týkající se kompetencí a průřezových témat představují pro učitele výzvu ke změnám ve své práci. Oceňuji proto, že se jimi diplomantka zabývá, a to nejen na teoretické úrovni, ale ve vztahu k reálnému prostředí (region Orlickoústecka).

Úvod má charakter sebereflexe. To chci pochválit, dovidáme se totiž poměrně podrobně o inspiraci, která diplomantku vedla k volbě tématu. Zamyšlení nad vlastními (žakovskými) zkušenostmi ze školy v porovnání se zkušenostmi získanými profesionální přípravou na vysoké škole ukazuje na hluboký zájem o pedagogickou práci. Diplomantka v dalším zevrubně probírá hlavní ideje naší kurikulární reformy, popisuje její východiska (ve vztahu ke konstruktivistickému duchu moderní didaktiky matematiky) i ve vztahu k reformním zahraničním proudům (USA, Dánsko). Poněkud nesourodě vstupuje do hlavního výčtu zmíněných východisek (krátká) kapitola o projektovém vyučování v matematice. Ne proto, že by byla nepatřičná, ale hledal bych ji na jiném místě (jde o jednu z metod, byť se ve vyučování matematice dobře ujala). Diplomantka věcně a výstižně popisuje sled událostí vedoucích ve svém důsledku k jevu, který bezprostředně doléhá na veškeré české učitelstvo, a který se nazývá tvorba ŠVP. Závěrečný odstavec zabývající se prací pilotních škol již naznačuje, že průběh reformy není jen procházkou lipovou alejí.

Oceňuji to, že diplomantka se při hodnocení současného stavu kurikulární reformy nebála jít do „terénu“, dosáhla potřebného stupně důvěry u svých respondentů a nebála se pojmenovat skutečnost pravým jménem. Myslím, že poznatky popsané např. v odstavci 5.4.2 (Motivace k reformě) jsou ještě dosti učesané. Příběh zprvu nadšeného koordinátora, který je v této části práce popsán, by jistě zasloužil detailnější zpracování. Víme dobře, že pozitivní motivace pro změnu vlastní práce je to, co postrádáme v pedagogické profesi, a to nejen u českých učitelů. Diplomantka podrobně a z různých hledisek prozkoumala region zvolený pro vlastní šetření a pokusila se vytipovat specifika, která by se měla v koncepci ŠVP místních škol odrazit. Těžiště práce

je ve zpracování názorů učitelů na jejich připravenost ke tvorbě ŠVP. Sledována je řada faktorů počínaje samotnou osobností učitele, přes technickou vybavenost škol až po vstřícnost učitelů k zavádění nových trendů do výuky. Soudím, že zvolený vzorek je postačující, stejně tak vlastní konstrukce dotazníku odpovídá cílům práce. Diplomantka hovořila s vybranými respondenty. Z příloh ovšem vyplývá, že učitelé byli sice ochotni spolupracovat, odpovídali však stručně bez širší reflexe analyzované problematiky. Pojem kompetence je například jedním z nejfrekventovanějších pojmů reformy, oslovení učitelé nad ním však příliš nehloubali.

Povzbuzující kapitolou je proto závěrečný Příklad dobré praxe. Zdá se, že diplomantka je s příslušným gymnáziem ve velmi dobrém kontaktu, školu si zvolila také z toho důvodu, že stav přípravy ŠVP byl v ní nejpokročilejší. Důvěrná znalost problematiky umožnila popsat některé velmi zajímavé aspekty tvorby nové koncepce práce školy. Přiložené materiály ukazují, že pedagogický kolektiv školy je dobře veden a podává zajímavé výsledky. Osobně oceňuji například pokus o podrobné rozpracování klíčových kompetencí pro potřeby učitele matematiky. Víím, že to není jednoduché, že to vyžaduje důkladné zamyšlení nad svou prací. Asi je důležitá osobnost koordinátora, to se, myslím, podařilo diplomantce dobře vystihnout. Průřezová témata (přílohy s.30) vyšla dosti chudě pro matematiku. Zajímá mě názor diplomantky, zda má smysl o nich přemýšlet v souvislosti s vyučováním matematice. Učební osnovy, které jsou patrně vlastním ztělesněním ŠVP mají rubriky „přesahy, souvislosti“ také značně prázdné. Přitom by se měl patrně právě v nich projevovat „nový duch“ učitelovy práce.

Přes uvedené připomínky musím konstatovat, že diplomantka odvedla velký kus práce, a to na úseku didaktiky matematiky, kde je to zapotřebí. Analýza situace v konkrétním regionu je poučná, šetření bylo realizováno náročně a se soustředěným úsilím.

Jsem přesvědčen, že práce splňuje kritéria kladená na diplomovou práci. Diplomantka prokázal v široké míře schopnosti nezbytné pro odbornou práci v didaktice matematiky. Dokáže využít studia odborné literatury ke kvalifikované analýze problematiky práce školy. Doporučuji, aby práce byla uznána za diplomovou práci. Navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě**.

V Praze, dne 10. 1. 2007

RNDr. Václav Sýkora, CSc.

Drobné připomínky:

19: překlep „Standard“

31²: Lindnera bych také citoval

31 Kapitola o konstruktivistických přístupech má poněkud svéráznou strukturu, pokud části textu psané kurzívou jsou citacemi. Myslím tím nepřiliš organické propojení Lindnera, Průchy a Kuřiny.

66 Obrázek č.4 není při prvním čtení dosti srozumitelný. Chybí legenda.

Přílohy 36,37: Překlepy v tabulkách nebo nedoplněné buňky?? Možná je uvedena pracovní verze. Pak ale opět chybí legenda.